МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

Факультет економіки моря
(повна назва підрозділу)

Кафедра менеджменту
(повна назва кафедри)

Код РПНД

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з науково-педагогічної роботи НУК

_____ Слободян С.О.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

МІСЦЕВЕ ГОСПОДАРЮВАННЯ
LOCAL MANAGEMENT

рівень вищої освіти_____другий магістерський_____
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

тип дисципліни_____вибіркова_____
обов'язкова/вибіркова

мова(и) викладання_____українська_____
українська/англійська

Миколаїв – 2024

Розробник: Марина ВОЛОСЮК, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту.

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«МІСЦЕВЕ ГОСПОДАРЮВАННЯ» розглянуто на засіданні кафедри менеджменту*
Протокол № 6 *від «* 3 *»* січня *2024 р.*
Завідувач кафедри к.е.н., доцент _____ Ігор СІРЕНКО

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«МІСЦЕВЕ ГОСПОДАРЮВАННЯ» розглянуто методичною радою Факультету економіки моря*
Протокол № 7 *від «* 5 *»* січня *2024 р.*
Голова к.е.н., доцент _____ Вячеслав ІВАТА

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«МІСЦЕВЕ ГОСПОДАРЮВАННЯ» погоджено з навчальним відділом*
Начальник відділу к.т.н., проф. НУК _____ Андрій ЛАБАРТКАВА

Робочу програму навчальної дисципліни *«МІСЦЕВЕ ГОСПОДАРЮВАННЯ» затверджено Навчально-методичною радою НУК*
Протокол № 1 *від «*21*»* 02 *2024 р.*
Голова НМР НУК к.т.н., проф. _____ Сергій СЛОБОДЯН

© НУК, 2024
© Волосюк М.В., 2024

ЗМІСТ

ВСТУП 2
1. Опис навчальної дисципліни 3
2. Мета вивчення навчальної дисципліни 4
3. Передумови для вивчення дисципліни 4
4. Очікувані результати навчання 4
5. Програма навчальної дисципліни 7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування 10
7. Форми поточного та підсумкового контролю 10
8. Критерії оцінювання результатів навчання 12
9. Рекомендовані джерела інформації 13

ВСТУП

Анотація

В межах курсу магістранти ознайомляться зі специфікою та сутністю місцевого господарства, його основними системами і підгалузями, основами місцевого економічного розвитку, його стратегічними та тактичними інструментами. Курс зосереджується на соціально-економічних основах формування життєвого середовища, основних передумовах та проблемах розвитку територій, докладному огляді численних функцій, методів і механізмів місцевого економічного розвитку.

Ключові слова: місто, міське господарство, територіальна громада, господарська діяльність, економічний розвиток території, стратегічне управління та планування економічного розвитку території, джерела фінансування та оцінювання економічного розвитку території, місцевий бізнес.

Abstract

During the course, undergraduates will get acquainted with the specifics and essence of local economy, its main systems and subsectors, the basics of local economic development, its strategic and tactical tools. The course focuses on the socio-economic foundations of the environment, the basic prerequisites and problems of territorial development, a detailed review of the many functions, methods and mechanisms of local economic development.

Key words: city, municipal economy, territorial community, economic activity, economic development of the territory, strategic management and planning of economic development of the territory, sources of financing and evaluation of economic development of the territory, local business.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><th rowspan="2">Найменування показників</th><th rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</th><th colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</th></tr>
<tr><th>денна форма навчання</th><th>заочна форма навчання</th></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 5</td><td rowspan="13">Галузь знань:
всі

Спеціальність:
всі

Освітня програма:
всі</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td><td>5-й</td><td>5-й</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Електронний адрес РПНД
на сайті Університету</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Індивідуальне науково-дослідне завдання
<u>не передбачено</u></td><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин 150</td><td>30 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>-</td><td>-</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 4

самостійної роботи студента – 6</td><td rowspan="5">Освітній рівень:
другий(магістерський)</td><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>90 год.</td><td>138 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання:
не передбачене</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю:
залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю:
комбінована</td></tr>
</table>

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «МІСЦЕВЕ ГОСПОДАРЮВАННЯ» є формування у магістрантів компетентностей в області економічного розвитку території, структури місцевого господарства, методів та механізмів управління господарською діяльністю, джерел фінансування та оцінювання економічного розвитку території, техніко-економічного обґрунтування розвитку і забудови міст. Причому магістранти мають можливість оволодіти новими підходами щодо регіонального розвитку на основі Смарт Спеціалізації.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни: відсутні.

(за винятком навчальних дисциплін 1 курсу 1 семестру)

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у магістрантів таких результатів навчання:

- приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень
- розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем: регіону, міста, громади

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи місцевого господарювання

Тема 1. Основні напрями сучасної державної регіональної політики [7]

Тема 2. Місцеве самоврядування: концепції, моделі і практика в Україні [3, с. 40-72]

Тема 3. Громадська участь в місцевому самоврядуванні [6, с.20-36]

Тема 4. Концепція сталого розвитку території [15, с.41-47]

Тема 5. Основи управління складними соціально-економічними системами [14, с. 32-51]

Змістовий модуль 2. Інструменти управління міським господарством

Тема 6. Місто як складна соціально-економічна система [3, с.7-11; 5, с. 8-26; 15, с.19-66]

Тема 7. Складові міського господарства [3, с. 29-95; 9, с.17-77; 10]

Тема 8. Стратегічне планування у міському господарстві [2, с.48-63; 3, с.137-183; 16, с.88-102]

Тема 9. Діяльність органів місцевого самоврядування щодо збереження та розширення бізнесу [2, с. 68-77; 11]

Тема 10. Джерела фінансування та оцінювання економічного розвитку міста [6, с. 85-101; 8, с. 2-8; 15, с.478-549]

Тематичний план навчальної дисципліни «Місцеве господарювання»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лек	пр	с.р.		лек	пр	с.р.
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи місцевого господарювання								
Тема 1. Основні напрями сучасної державної регіональної політики	15	2	2	11	15	-	-	15
Тема 2. Місцеве самоврядування: концепції, моделі і практика в Україні	15	4	4	7	15	-	-	15
Тема 3. Громадська участь в місцевому самоврядуванні	15	4	4	7	15	-	-	15
Тема 4. Концепція сталого розвитку території	15	2	2	11	15	-	-	15
Тема 5. Основи управління складними соціально-економічними системами	15	2	2	11	15	2	2	11
Разом за змістовим модулем 1	*75*	*14*	*14*	*47*	*75*	*2*	*2*	*71*
Змістовий модуль 2. Інструменти управління міським господарством								
Тема 6. Місто як складна соціально-економічна система	15	2	2	11	15	-	-	15
Тема 7. Складові міського господарства	15	4	4	7	15	1	1	13
Тема 8. Стратегічне планування у міському господарстві	15	4	4	7	15	1	1	13
Тема 9. Діяльність органів місцевого самоврядування щодо збереження та розширення бізнесу	15	2	2	11	15	-	-	15
Тема 10. Джерела фінансування та оцінювання економічного розвитку міста	15	4	4	7	15	2	2	11
Разом за змістовим модулем 2	*75*	*16*	*16*	*43*	*75*	*4*	*4*	*67*
Разом за курсом	***150***	***30***	***30***	***90***	***150***	***6***	***6***	***138***

Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Основні напрями сучасної державної регіональної політики	2	-
2	Місцеве самоврядування: концепції, моделі і практика в Україні	4	-
3	Громадська участь в місцевому самоврядуванні	4	-
4	Концепція сталого розвитку території	2	-
5	Основи управління складними соціально-економічними системами	2	2
6	Місто як складна соціально-економічна система	2	-
7	Складові міського господарства	4	1
8	Стратегічне планування у міському господарстві	4	1
9	Діяльність органів місцевого самоврядування щодо збереження та розширення бізнесу	2	-
10	Джерела фінансування та оцінювання економічного розвитку міста	4	2
	Разом	***30***	***6***

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до лекційних занять – ***1 год/1 год. занять (2 години на 1 лекцію)***;
- підготовка до практичних занять (включає виконання тестів та кейсів) – ***1,5 год/1 год. заняття (3 години на 1 практичне заняття)*** ;
- підготовка до модульного контролю – ***7,5 год. на 1 захід***.

Розподіл годин самостійної роботи для студентів заочної форми навчання:

- підготовка до лекційних занять – ***7,5 год/1 год. занять (15 годин на 1 лекцію)***;
- підготовка до практичних занять (включає виконання тестів та кейсів) – ***9 год/1 год. заняття (18 годин на 1 практичне заняття)***;
- написання контрольної роботи – 39 ***год.***

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до лекцій	30	45

2	Підготовка до практичних занять (виконання тестів та кейсів)	45	54
3	Написання контрольної роботи	-	39
4	Підготовка до модульних контролей	15	-
	Разом	***90***	***138***

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Методи навчання:

- для всіх видів занять: робота з літературою; пояснення; ілюстрування;
- для лекційних занять: лекція; відео-метод;
- для практичних занять: практична робота; інструктаж.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- фронтальне опитування;
- виконання практичних тестів та розгляд кейсів на практичних заняттях;
- модульні контрольні роботи у вигляді стандартизованих тестів;
- презентації результатів виконаних завдань;
- студентські виступи на наукових заходах.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення магістранта оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки з модульних контролів за двома змістовими модулями. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках магістрант може набрати до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (виконання тестових завдань, розв’язання кейсів, модульні контролі за змістовими модулями).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності магістрантів та їх оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
Тестові завдання	
3	Магістрант в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Правильно вирішив усі тестові завдання.
2	В цілому володіє навчальним матеріалом. Правильно вирішив половину тестових завдань.
1	Магістрант частково володіє навчальним матеріалом. Правильно вирішив меншість тестових завдань.
0	Магістрант не володіє навчальним матеріалом. Не вирішив жодного тестового завдання.
Максимальна оцінка студента за даний компонент програми: *Змістовий модуль 1: 12 балів (4 тести по 3 бали)* *Змістовий модуль 2: 3 бали (1 тест по 3 бали)*	
Кейси	
10	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки
5	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
2,5	Відповідь має суттєві помилки, аргументи не сформульовані, використовуються невірна термінологія
0	Магістрант не дає відповіді
Максимальна оцінка студента за даний компонент програми: *Змістовий модуль 1: 10 балів (1 кейс по 10 балів)* *Змістовий модуль 2: 40 балів (4 кейси по 10 балів)*	
Модульна контрольна робота	
17-18	Магістрант дає абсолютно правильні відповіді на питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів
15-16	Виставляється магістранту, який повністю розкрив питання на основі програмного та додаткового матеріалу
13-14	Виставляється магістранту, який повністю розкрив питання, а програмний матеріал викладено у відповідності до вимог
11-12	Виставляється, коли магістрант розкрив питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки
9-10	Відповідь в цілому правильна, допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
7-8	Виставляється, коли магістрант неповністю розкрив питання, відповідь містить суттєві помилки
5-6	Відповідь має суттєві помилки, аргументи не сформульовані, використовуються невірна термінологія

3-4	Виставляється магістранту, який виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні
1-2	Виставляється магістранту, який має фрагментарні знання, які не дозволяють розкрити питання. Такий магістрант не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні

Відповіді на модульних контрольних роботах
(для здобувачів освіти денної форми навчання)

Правильних відповідей,%	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал (МК 1)	17	15	13	11	9	7	5	3	2	1
Бал (МК 2)	18	16	14	12	10	8	6	4	2	1
Максимальна оцінка студента за даний компонент програми: *Змістовий модуль 1: 17 балів* *Змістовий модуль 2: 18 балів*										

Модульний контроль у формі контрольної роботи
(для здобувачів освіти заочної форми навчання)

Правильних відповідей,%	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал (контрольна робота)	35	31	27	24	19	15	11	7	4	2
Максимальна оцінка студента за даний компонент програми: *Контрольна робота: 35 балів*										

Форма контролю	**Максимальна кількість балів**	
	Денна форма	**Заочна форма**
Виконання тестових завдань	5*3 бали = 15 балів	5*3 бали = 15 балів
Розв’язання кейсів	5*10 балів = 50 балів	5*10 балів = 50 балів
Модульний контроль 1	17 балів	-
Модульний контроль 2	18 балів	-
Контрольна робота	-	35 балів
Всього	**100**	**100**

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Елемент програми		Денне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т1	Тестові завдання	3
	Т2	Тестові завдання	3
	Т3	Кейс	10

	Т4	Тестові завдання	3
	Т5	Тестові завдання	3
МК 1		Контрольна робота	17
ЗМ 2	Т6	Тестові завдання	3
	Т7	Кейс	10
	Т8	Кейс	10
	Т9	Кейс	10
	Т10	Кейс	10
МК 2		Контрольна робота	18
Сума балів			**100**
Елемент програми		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т1	Тестові завдання	3
	Т2	Тестові завдання	3
	Т3	Кейс	10
	Т4	Тестові завдання	3
	Т5	Тестові завдання	3
ЗМ 2	Т6	Тестові завдання	3
	Т7	Кейс	10
	Т8	Кейс	10
	Т9	Кейс	10
	Т10	Кейс	10
Підсумковий контроль		Контрольна робота	35
Сума балів			**100**

9. Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Волкова В.В., Волкова Н.І. Місцеві фінанси. Навчальний посібник. Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2022. 105с. URL: https://r.donnu.edu.ua/
2. Місцевий розвиток: кращі практики та інструменти розумного зростання: колективна монографія / за заг. ред. проф. В.Б. Родченка. Харків: «Друкарня Мадрид». 2017. 212с.
3. Ткачук О.А. Міське господарство: навчальний посібник. Рівне: НУВГП. 2018. 244с.

Допоміжна література:

4. International guidelines on urban and territorial planning (2015) United Nations Human Settlements Programme (UN-Habitat).
5. Агломерації: міжнародний досвід, тенденції висновки для України. Аналітична записка. 2017. URL: https://www.csi.org.ua/
6. Борщ Г.А., Вакуленко В.М., Гринчук Н.М., Дехтяренко Ю.Ф., Ігнатенко О.С., Куйбіда В.С., Ткачук А.Ф., Юзефович В.В. Ресурсне забезпечення об'єднаної територіальної громади та її маркетинг: навч. посіб. Київ. 107с.
7. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Постанова Кабінету Міністрів України № 695 від 05 серпня 2020 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/
8. Європейська хартія місцевого самоврядування. Рада Європи; Хартія, Міжнародний документ від 15.10.1985. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036
9. Керівництво зі стратегії досліджень та інновацій для Смарт спеціалізації. URL: http://www.iepd.kiev.ua/
10. Містобудування та територіальне планування: Наук.-техн. Збірник / Відповід. ред. М.М. Осєтрін. К.: КНУБА. 2017. Вип. 63. 555с.
11. Нова програма розвитку міст. URL: https://habitat3.org/wp-content/uploads/NUA-Ukrainian.pdf
12. План відновлення України. URL: https://recovery.gov.ua/
13. Семенченко А.І., Серенок А.О. Електронне урядування: основи та стратегії реалізації Ч. 2 / Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15ч. за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака, Київ. 72 с.
14. Тертичка В.В. Стратегічне управління: підручник. Київ: «К.І.С.». 2017. 932с.
15. Управління сучасним містом: підручник / за ред. В.М. Вакуленка, М.К. Орлатого. К.: НАДУ. 2008. 632с.
16. Сментина Н.В., Фіалковська А.А. Стратегічне планування місцевого розвитку: навч. посіб. К.: ФОП Гуляєва В.М., 2019. 244с. URL: http://dspace.oneu.edu.ua/

Інформаційні ресурси

1. Державна служба статистики України: URL: http://www.ukrstat.gov.ua
2. Міністерство економіки України: URL: https://www.me.gov.ua

3. Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України: URL: https://mtu.gov.ua/
4. Міністерство фінансів України: URL: https://mof.gov.ua
5. Національний банк України: URL: https://bank.gov.ua
6. Національний проект «Децентралізація». URL: https://decentralization.gov.ua/